

Drie vignetten ter illustratie van de casuïstiek van JBRA

Vignet 1

Hulpvraag aan de JB (zorgen en onveiligheid)

Casus is binnengekomen vanuit een Veilig Thuis melding (dit na eerdere meldingen over verbale aanvaringen tussen ouders). Basis vraag: waarborg de veiligheid van de kinderen in dit gezin met verdenking van verwaarlozing. Ouders wonen bij HVO Roggeveen en vanuit HVO is er een vraag ten aanzien van onbegrepen gedrag.

Wie zijn de ouders en de kinderen (problematiek)

Het gezin bestaat uit vader, moeder en 3 kinderen waarvan een tweeling (nu 1 jaar oud) die binnen een jaar na het eerste kind (nu 2 jaar oud) geboren zijn. De ouders zijn midden twintig. De tweeling heeft enige tijd in een couveuse gelegen vanwege vroeggeboorte.

Tijdens de zwangerschap van de eerste waren ouders dakloos en inmiddels wonen zij in een doorstroomwoning van HVO. Er zijn signalen dat er veel ruzie is tussen de ouders en ze de afspraken niet nakomen. Vader wordt door hulpverleners gezien als een boze schreeuwende man en moeder kan bij enige vorm van kritiek plotseling enorm verbaal exploderen. Het volume is daarbij indrukwekkend. Vader is een zwaar getraumatiseerde man, afkomstig uit een oorlogsgebied in Afrika. Hij is meerdere jaren (2017-2019) behandeld voor PTSS bij Arq, en is welkom om indien nodig terug te keren voor behandeling. Vader is een hard werkende man die 5 dagen per week werkt.

Moeder is een emotioneel verwaarloosde vrouw. Sinds de tweede zwangerschap is zij uitgeput en doet niets. Ze is volstrekt passief. Er is sprake van verwaarlozing van de kinderen, doordat moeder geen grenzen stelt en naar de kinderen passief is gedurende de dag. Vader stelt als hij er is wel grenzen.

Beide ouders hebben een moslim achtergrond. Er is sprake van stevige schulden die door de ouders van moeder zijn veroorzaakt. Zij hebben op haar naam goederen aangeschaft.

Wat heb je gedaan en waarom (richting ouders, team) en hoe is dit gewaardeerd?

De SPV heeft drie gesprekken gevoerd, een met ouders samen en een met vader en moeder apart. De SPV heeft het onvermogen van de ouders verwoord en dat ze niet in staat zijn om ook voor basale zaken onderling afspraken te maken. Vader durft niet te zeggen wat moeder niet doet anders ontploft ze. En moeder benadrukt dat ze het altijd zo slecht heeft gehad. In gesprek met de SPV alleen kan vader wel aangeven wat hij heeft meegemaakt. Zoals dat hij zonder vader is opgegroeid en zijn moeder in zijn vroege pubertijd is overleden. In Libië is hij mishandeld op weg naar Europa. Vader voelt zich – door de SPV gehoord en begrepen door simpele vragen te stellen, niet veroordelend te zijn en door te vragen op een manier die niet als veeleisend of bedreigend overkomt. Hierdoor kon ook gesproken worden over wat er nodig is om de situatie te verbeteren. Besproken is de mogelijkheid van een opfris behandeling bij Arq.

SPV temperde de behoefte van JB om veel in te zetten; zijn advies is juist om minder te doen. Eerst stressreductie door conflicten in huis over schulden en onzekerheid omtrent huisvesting af te laten nemen (HVO). Het regelen van voorschool voor de oudste en aandacht voor schuldhulpverlening kan leiden tot meer rust in huis.

De gezinsmanagers houden zicht op de veiligheid rondom opgroeien van de kinderen.

De rol van de SPV in het MDO was vooral gericht op de mogelijkheden om het gedrag van deze ouders en de onderlinge dynamiek te beïnvloeden: wens is dat ouders gaan samenwerken. En aandacht te besteden aan het duiden van het verongelijkte gedrag van vader (gebrek aan basis en onveilig gehecht). Moeder is ook opgegroeid in huis met ruziënde ouders. Ook zij is onveilig gehecht.

Wat was het effect? Wat zie je als jouw toegevoegde waarde (ook to GD)

SPV ziet het duiden van onbegrepen gedrag in deze als belangrijk. Beroep op draagkracht van ouders is ver overschreden; hulpverleners moeten zich daar op aanpassen. Hij heeft ingezet op 'downsizen'; het gevaar van overvragen van ouders ligt op de loer. Nu in goede samenspraak koers bepaalt. Bestaanszekerheid is voorliggend. Ander onderdeel: vader overweegt vervolgbehandeling bij Arq.

Vignet 2

Hulpvraag aan de JB (zorgen en onveiligheid)

Het gezin is door het OKT opgeschaald vanwege hoogoplopende conflicten tussen ouders en de door oudste dochter geuite signalen dat vader haar fysiek mishandelt en vervelende opmerkingen naar haar toe maakt. De vraag is of er sprake is van onveiligheid en hoe ouders omgaan met hun complexe scheiding? Kinderen worden onderdeel van conflict.

Wie zijn de ouders en de kinderen (problematiek)

Het betreft een niet samenwonend - gescheiden gezin met ouders van in de veertig jaar met twee kinderen (5 en 9 jaar). Beide ouders (van oorsprong Noord - en West Afrikaans) zijn hoger opgeleid (HBO/Technische Universiteit). Vader is een enigszins autoritaire, dwingende en verongelijkte man die een goede baan in het buitenland had en ondernemer was. Hij werkt nu als docent in het onderwijs. Moeder heeft in verband met het veel werken in het buitenland door haar echtgenoot haar baan opgezegd. Ze voelt zich te kort gedaan en uit veel boosheid. Ze vindt zichzelf slachtoffer van haar man en accepteert zijn autoritaire gedrag niet. Moeder lijkt meer geassimileerd dan vader. Ze maakt zich zorgen om de veiligheid van hun kinderen. Moeder is financieel afhankelijk van vader. Na terugkeer uit het buitenland heeft vader geen positie meer in het gezin en is het misgegaan tussen ouders. Hun gemeenschappelijke huis is verkocht. Er is strijd over geld en over dat moeder hun oudste dochter opzet tegen vader (volgens vader). De dochter schaart zich aan de zijde van moeder en vader versterkt dit door zijn eigen gedrag. De vader en dochter hebben ook ruzie met elkaar; waarbij vader beide kinderen vergelijkt en de oudste komt hier negatief uit. Dochter is behoorlijk slim en gaat vol voor de strijd. Het is voor vader niet eenvoudig om daar uit te blijven en hij gaat mee in oplopende discussies met dochter. Deze dochter wil niet alleen bij vader zijn. Moeder duidt dit als onveiligheid. Vader benoemt het als (dreigende) ouderverstoting.

Wat is de analyse van de problematiek

Er is sprake van een complexe echtscheiding, maar geen sprake van psychiatrie bij ouders. De SPV biedt vader zicht in zijn gedrag en laat zien dat hij zich laat meezuigen in de negatieve interactie met zijn dochter. Vader is bereid om naar zijn aandeel te kijken en kan luisteren naar het advies dat hij zijn dochter niet mag aanraken (bijvoorbeeld: vader was dwingend om nagellak bij dochter te verwijderen). Er lijkt eerder sprake te zijn van onhandigheid van vader dan van kindermishandeling. Beide ouders zijn niet in staat om het perspectief van de ander mee te nemen.

Een traject bij Kinderen uit de Knel (Arkin) is bij de aanmelding mislukt, omdat moeder veiligheidsissues inbracht rondom vader (dit is een contra indicatie). Insteek is toewerken naar parallel ouderschap.

Wat heb je gedaan en waarom (richting ouders, team)

De SPV heeft moeder één keer gezien op kantoor van de jeugdbescherming en vader vier keer face to face in zijn huis en op kantoor gesproken. Doel van de SPV was om vader rustiger te krijgen door zijn gekrenktheid te zien en meer zijn eigen aandeel te laten zien in zijn contact met dochter, onder andere door zijn reacties naar dochter te spiegelen. Wanneer vader ziet dat hij voornamelijk invloed heeft op zijn eigen gedrag en kan inzien wat zijn gedrag (voeren van strijd) voor invloed heeft op zijn uiteindelijke doelstelling (behoud en verbetering van contact met dochter) dan kan hij op positieve wijze zijn gedrag inzetten (ook al heeft hij andere gedachten over de situatie). Deze visie kan hem ook een verminderd gevoel van machteloosheid geven. Het doel van de gesprekken was ook om het gedrag van dochter los te koppelen van het beeld van vader over moeder en om vader wat begrip te laten krijgen voor de positie van dochter. Het gezin is twee keer in het hele team besproken waarin de SPV zijn analyse heeft gedeeld. De voortgang in deze casus stagneert door ziekte van de gezinsmanager – nu wordt door teamleden ingezet op brandjes blussen. De SPV is niet (meer) betrokken.

Wat was het effect? Toegevoegde waarde (ook to gedragsdeskundige)

De SPV geeft een verduidelijking van de systemische dynamiek waarbij beide ouders zich vastbijten in hun scheidingsproblematiek en er sprake is van een loyaliteitsconflict. De betrokken gezinsmanager waardeerde de bijdrage van de SPV als prettig en helpend, vooral in het gezamenlijke contact met vader door de verbinding die hij wist te maken (en die vader van een man ook meer accepteert).

Vignet 3

Hulpvraag aan de JB (zorgen en onveiligheid)

Kinderen werden verwaarloosd; moeder deed niets meer in huis, kinderen kregen weinig en onregelmatig eten en drinken. Moeder had vermoedelijk godsdienstwanen en kreeg opdrachten van God. Zij hield alles buiten in de gaten tot en met het noteren van nummerplaten van voorbijrijdende auto's.

Wie zijn de ouders en de kinderen (problematiek)

Het gezin bestaat uit een alleenstaande moeder met Afrikaanse achtergrond en 3 kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar. Moeder heeft een vriend die niet bij haar woont en niet actief betrokken was bij de zorg en opvoeding. Moeder heeft geen contact met de vader van de kinderen. Zij heeft geen werk, zover bekend geen sociaal netwerk.

Wat heb je gedaan en waarom (richting ouders, team) en hoe is dit gewaardeerd?

De SPV is samen met de gezinsmanager met de moeder in gesprek gegaan om een duidelijker beeld te krijgen van haar psychiatrische symptomen en wat dat betekende voor haar als opvoeder van de kinderen. De samenvatting van dat gesprek was dat moeder de stem van God hoorde die haar opdracht gaf nummerborden te noteren. Desgevraagd zei ze dat dit te maken had met de ondergang van de wereld (het speelde zich af in Covid tijd). Wat het verband was tussen het noteren van nummerborden en de ondergang van de wereld kon ze niet uitleggen. Op de vraag wie er dan voor haar kinderen moest zorgen antwoordde zij: God. Wanneer de kinderen zouden sterven, omdat er niet voor hen gezorgd werd, zouden de kinderen naar de hemel gaan en zou God daar voor hen zorgen. De SPV heeft nog gevraagd of zij haar opdrachten voor God niet kon combineren met de zorg voor haar kinderen, maar dat kon niet. De SPV zag een alleenstaande overbelaste moeder met wanen en hallucinaties, waarbij zijn hypothese was dat er vermoedelijk ook sprake was van ziektewinst en de wanen ook een functie hadden. Door haar opdrachten van God hoefde zij niet voor de kinderen te zorgen: dat deed God.

De SPV heeft mevrouw zo snel mogelijk voor behandeling aangemeld bij Arkin zorgtoeleiding. Ondanks de duidelijke problematiek was de start stroef. Er moest een verwijzing komen van de huisarts en er werd gesteld dat zij gemotiveerd moest zijn. De SPV heeft een verwijzing geregeld en gepleit dat hoewel moeder niet gemotiveerd was, wel de gezinsmanager toeliet in haar woning en er dus wel contactopbouw/behandeling mogelijk was. Zorgtoeleiding nam mevrouw in behandeling en daarmee leek de rol van de SPV, o.a. adequate zorg inzetten voor mensen met psychiatrische problematiek, ten einde. Tijdens de vakantie van de SPV bleek echter dat het behandelcontact met de behandelaar niet leidde tot motivatie voor (medicamenteuze) behandeling en er geen verbetering was van het ziektebeeld. De gedragsdeskundige heeft toen bij de behandelend psychiater een zorgmachtiging bepleit. Mevrouw werd gedwongen opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis. De gezinsmanager had haar vriend bereid gevonden tijdelijk voor de kinderen te zorgen. Na een aantal weken zag de kliniek, ondanks medicatiegebruik, geen verbetering en was voornemens mevrouw te ontslaan en de behandeling over te dragen aan de ambulante behandelaar. De gezinsmanager was uitgenodigd voor een MDO om dit te bespreken. De SPV is met haar meegegaan naar het MDO, waar tevens de toekomstige ambulante behandelaar voor uitgenodigd was. De arts van het ziekenhuis stelde dat er ondanks medicatiegebruik te weinig verbetering was opgetreden en zij de behandeling wilden overdragen aan de ambulante behandelaar, ook omdat de behandelervaring is dat wanen nauwelijks reageren op medicatie. De ambulante behandelaar, de gezinsmanager en de SPV hebben aangedrongen op een langere opname, omdat er ten aanzien van de reden van opname: gevaar voor de kinderen niets was veranderd. Bovendien was zij nog niet goed ingesteld op medicatie. De SPV heeft ook zijn hypothese over de functionaliteit van de wanen, ziektewinst, benoemd en gevraagd of behandelaar wilde onderzoeken of zij haar taken voor God ook kon combineren met haar taken als moeder en gevraagd hier ook vooral haar vriend bij te betrekken, om te kijken hoe hij haar kan ontlasten en hem psycho educatie te geven. Uitgangspunt werd: partner is betrokken en kan meer compenseren – meer kijken naar wat moeder wel kan en uitbouw – niet alles is 100% maakbaar.

Hoewel de wanen verbleekten is het niet gelukt moeder volledig symptoomvrij te krijgen. Inmiddels is moeder thuis en vervult ze enkele taken in de opvoeding en de huishouding. Zij woont nu samen met haar vriend. Hij

ondersteunt haar meer onder andere in de opvoeding bijvoorbeeld het brengen en halen van kinderen naar school.

Wat was het effect? Wat zie je als jouw toegevoegde waarde

SPV ziet duidelijk dat als hij er niet – samen met de gezinsmanager en gedragsdeskundige - boven op had gezeten moeder eerder uit het psychiatrische ziekenhuis ontslagen zou zijn. En met mogelijk effect dat de kinderen uithuisgeplaatst zouden worden vanwege onvoldoende veiligheid en zorg.

Hier was ook het meegaan naar het ziekenhuis door de SPV met de gezinsmanager belangrijk om de medewerkers te overtuigen dat moeder nog niet naar huis kon. Zeker omdat deze vrouw niet geïsoleerd maar in de context bekeken moet worden, als een moeder met zorgtaken.

Door de goede samenwerking is maximaal resultaat behaald en zijn de kinderen niet uithuisgeplaatst. De expertise van de SPV zorgt ervoor dat hij makkelijker gehoor heeft gekregen binnen het ziekenhuis. Ook het feit dat hij de mogelijke secundaire ziekte winst kon benoemen heeft geholpen. En door te vragen naar mogelijke andere medicatie. De SPV concludeert dat sprake is van een geslaagde samenwerking tussen alle professionals en het gezin en het hoogst haalbare is behaald.